

ÇOCUKLARDA SAĞLIKLI CİNSEL GELİŞİM VE ANNE- BABA TUTUMLARI

Dr. Obengül Ejder

Cinsellik; biyolojik, psikolojik, sosyo-kültürel, politik, ekonomik, dini ve ahlaki boyutları olan karmaşık bir bütündür. Cinsellik hakkında kendimize ve başkalarına yaklaşımımız bu nedenle farklı bakış açılarını içinde barındırmaktadır. Cinsellik, duyguların ve zekanın birlikte kullanılmasını gerektirir. Zeka ve duygunun birlikte bulunması, insanı diğer canlılardan ayıran önemli bir özelliktir. İnsanın cinsellik anlayışı, ancak o zaman hayvanlarda bulunan cinsel içgüdüden farklı olarak duygu ve düşüncelerin ortaklaşa yer aldığı bir hale gelir.

Çocuklukta başlayan cinsellik kavramı, ergenlik dönemi ile birlikte son şeklini alır. Ergenlik döneminden sonra çocuğun cinsel özellikleri kolay kolay değişmez. Önemli olan çocukluktan itibaren sağlam temelleri oluşturmaktır.

Çocuklarda Cinsel Gelişim

1- Oral Dönem: Doğumdan 18. aya kadar olan dönemi kapsar. Çocuk annesi tarafından meme ya da biberonla beslenirken, annenin göğsü üzerinde şefkatle tutulması, annenin kokusu bebeğe haz verir. Bebeğe doğuştan olan emme zevki, cinsel içgüdünün ilk aşamasıdır. Bebek tanımadığı vücudunu ilk önce gerilim veya haz duygusuyla tanımaya başlar. Ardından yıkanma ya da alt değişme sırasında cinsel haz duygusu yaşar. Biraz büyüdüğünde tesadüfen dokunduğunda aldığı bu doğal haz duygusu, çocukta yeniden dokunma isteği doğurur. Bu dönemde verilen bakımın niteliği, çocuğun bağımlılık ve güven düzeyini belirler.

2- Anal Dönem: Bebeğin 18 ay - 3 yaş arası gelişim evresidir. Çocuğun kaslarını daha kontrol edebildiği bir dönemdir. Atma – tutma, verme- alma gibi birbirine karşıt eylemleri yapabilir. Bu dönemde tuvalet kontrolünü öğrenir. Tuvalet eğitimi esnasında bebek, altının ıslak olmaması gerektiğini öğrenirken, mesanesinin dolu olduğunu ve onun yakınındaki organlarda bir tür cinsel duygular uyanmasına neden olan baskıyı fark etmeye başlar.

Tuvalet eğitimi sırasında bebek, bezi çıkartılıp oturağa ya da tuvalet yerine oturtulan çocuk, bebek bezi tarafından yalıtılmadığından, baskı ve dokunmayı daha iyi hissedecektir. Bu durumda bebek, çişinin idrar yolundan geçişine daha çok dikkat edecek ve bundan hoşlanacaktır. Bu

dönemde kendi bedenine karşı merak başlar, çocuklar arasındaki cinsiyet farkı dikkatlerini çeker, çocuk ve yetişkin bedenleri arasındaki farka ilgileri artar. Cinsel organlarına dokunma isteği artar. Özellikle de yorgunken ya da uyumak üzereyken bu dokunuşları artar. Bu dönem, çocuğun bağımsızlık duygusunun gelişmesi için önemlidir. Baskıcı ve katı bir anlayış ya da tamamen başıboş bırakma bağımsızlık duygularının gelişmesini engeller.

3- Fallik Dönem: Çocuğun 3-7 yaş arası gelişim dönemidir. Cinsel kimlik gelişiminin başladığı dönemdir. Çevresindeki her şeyi merakla incelemeye başlarlar. Çocuk aynı merakı, kendine ve vücuduna karşı da gösterir. Cinsiyet farklarını keşfeder ve “Ben nerden geldim” “bebek nasıl yapılır” tarzı sorular sormaya başlar. Bu konuda gelişebilmesi, merakının giderilmesi ve girişimlerinin desteklenmesi önemlidir. Eğer bu nedenle eleştirirse suçluluk duygusu oluşabilir. Kınama ve cezalandırma cinsel kimliğin kabulünde zorluk yaratır. Ödipal karmaşa bu dönemde gelişir.

Evcilik, doktorculuk gibi oyunları oynarlar. Genellikle giyinirken oynarlar. Oyuncak bebeklerinin kıyafetlerini çıkarabilirler, oyuncak bebeğin vücut deliklerine termometre gibi cisimler sokabilirler. Bu oyunlar masum ve araştırma odaklı oyunlardır.

4-Latans Dönem: 7-11 yaş yani ilkököl dönemidir. Çocuğun kişilik gelişimi üzerine etkisinin en fazla olduğu dönemdir. Çocuğun bilişsel yetileri (algı, bellek, yargılama ve benzeri) gerçeğe daha uygun değerlendirmeler yapacak düzeye gelir. Zamanı, yeri, uzayı tanıması olgunlaşır. Neden-sonuç bağlantılarını gerçeğe uygun kurabilir, daha uygun ve geçerli genellemeler yapabilir. Toplumsal kuralların öğretilmeye başlaması ve cinsellik üzerine konulan yasaklamalarla çocuğun cinsellikle ilgili merakı gizlenmeye ve diğer gelişen yönleri ön plana çıkar.

5-Genital Dönem: Ergenlik dönemi, çocuk kişiliğinden yetişkin kişiliğine geçiş dönemidir. 3-7 yaş arasındaki fallik dönem bu dönemi en fazla etkileyen dönemdir. Gerek fiziksel gerekse bedensel değişimlerin çok hızlı olduğu bir dönemdir. Çocuk davranışı yerini olgun davranışa bırakırken bu hızlı değişim karmaşa, yetersizlik ve güvensizlik duygularının yaşanmasıyla istenmeyen davranış biçimlerinin ortaya çıkmasına neden olur. Bir olumsuzluk evresidir. Olumsuzluk bireyin yaşama ilişkin karşı bir tavır almasını ifade eder. Özellikle erinliğin başlarında bu karşıt tutum pek belirli ve yoğundur. Cinsel olgunlukla bu durum düzelir.

Vücutları arasında değişiklik yarışına girebilirler. Aşka ilgi de artar. Gençler aynı ya da karşı cinsten akranlarına, yetişkin rol modelleri olan, pop yıldızlarına, spor kahramanlarına, öğretmenlerine âşık olabilirler. Flört edebilirler, öpüşme ya da birbirlerine çıplak dokunma sergileyebilirler ve bunları gizli yaşarlar. Deneyimlerini arkadaşlarıyla paylaşırlar.

Ergenlikte Beden Deęişiklikleri

Beden ölçülerinin değişmesi söz konusudur. **Boy uzamasının** en fazla olduğu dönemdir. **Ağırlık artışının** olduğu, şişmanlık dönemidir. Kalça, bacak, karın, boyun ve yanaklarda yağ toplanır. Erinlik sonunda boy uzadıkça ve cinsel olgunluk tamamlandıkça şişmanlık kaybolur. Hormonların düzene girmemiş olmasından dolayı iştah artar ve düzensiz yeme başlar. **Beden oranlarında değişiklikler** olur. Bedenin bütün bölümlerinde büyüme hızı aynı olmadığından oransız bir görüntü ortaya çıkar. Burun, eller, ayaklar, kollar ve bacaklar öncelikle büyürler. Orantısız büyüme sakarlıkları da beraberinde getirir.

Ek cinsiyet özellikleri, her iki cinste de ter bezlerinin büyümesi ile terleme artışı bütün vücutta olmakla birlikte özellikle koltuk altında ve kasıklarda artar. Derideki yağ bezlerinin fazla çalışmasıyla cilt altında yağ birikimi olur ve özellikle yüzde sivilceler oluşur. Ses telleri değişime uğrayarak özellikle erkeklerde akortsuz bir ses oluşur. Koltuk altı ve genital bölgelerde kıllanma başlar.

Esas cinsiyet özellikleri, erkeklerde testosteron hormonunun salgılanmasıyla penis ve testisler büyür ve testisler olgunlaşır. Sperm üretimi başlar. Erkek üreme organları gerekli olgunluğa ulaştıktan sonra gece boşalmaları (ıslak rüyalar) başlar. Cinsel rüyalar, sıkı giysiler, çok örtünmek, kabızlık, idrar torbasındaki fazlalık nedeni ile olur. Ebeveyn tarafından çocuk bu konuda bilgilendirilerek suçluluk duygusu ve panik engellenmelidir. Kızlarda ise yumurtalıklar salgıladığı hormonlarla (östrojen) vajina, rahim ve yumurtalık olgunlaşır. Adet görülmeye başlar. İlk ay halinden sonra bir yıl hatta bazen daha uzun bir süre düzensizlikler görülebilir. Erken olgunluğa girenlerde bu dönem uzunca olursa da, geç olgunlaşanlarda oldukça kısadır. İlk ay hallerinde baş ağrıları, sırt ağrıları, kramplar, karın ağrıları, vb. bedensel şikayetler görülebilir. Bunların etkisiyle kızlar yorgun, huzursuz, sinirli, psikolojik bir çöküntü içinde olabilirler. Ay halleri normale girdikçe bu sorunlar da kaybolur

Ergenliğin Son Döneminde (17-21 yaş)

Ergenliğin son döneminde büyüme atılımı yavaş yavaş durur. Bu gelişim ergene kas hareketleri ve çalışmaları arasında ahenklilik sağlar. Ağırlık vücuda orantılı bir biçimde dağıldığından vücut oranları yuvarlaklaşır. Beden bölümlerindeki orantısızlıklar kaybolup normal oran oluşmuştur. Cilt, kötü beslenme alışkanlığı yoksa düzelmiş, sivilceler kaybolmuştur. Yüzde, vücutta ve baştaki kıllar ve saçlar gelişmelerini tamamlayıp en olgun duruma gelmişlerdir. İç organlardaki büyüme yetişkinliğin başına kadar sürer. Karşı cinse olan ilgi yoğunlaşır. Duygusal ve kişilik gelişimi devam eder. Fiziksel güçte erkek-kız farkı bu dönemde en belirgin hale ulaşmıştır.

Çocuklara Cinsel Eğitimin Önemi

Cinsellik biyolojik ve sosyal olarak inşa edilen, kültürel ve dini inançları yansıtan bir olgudur. Ülkemizde de çocukların cinsel eğitimi, pek çok anne baba için konuşulması zor bir durumdur. Anne babalar cinsel eğitimi çocuklarına ne zaman, ne kadar ve nasıl vereceklerini bilmemektedir.

Ebeveynler çocuklara duygusal uyarınları nasıl yorumlayacaklarını ve deneyimlerini tanımlarken hangi kelimeleri kullanacaklarını öğretirler. Ayak parmağı ya da göbeği gıdıklandığında agulayıp kahkaha atan bebek, cinsel organına dokunulduğunda aynı tepkiyi verir. Bebek, vücudunun bu kısmının cinsel bir bölge olduğunu henüz öğrenmemiştir. Çünkü yetişkinlerin zihinlerindeki cinsel kavram ve düşüncelere sahip değildir. Çocuk için burası zevkli tepkiler veren vücudun her hangi bir bölümüdür. Anne babaların bu bölgeler hakkında nasıl tepkiler verdiği ve onu nasıl tanımladığı önemlidir. Demek ki çocuklar için cinsellik yetişkinlerde olduğundan farklıdır.

Genel anlamda cinsel eğitim; çocukların ve ergenin bedensel, duygusal, sosyal, zihinsel ve cinsel gelişimlerini takip etmek, kız ve erkek rollerini kabul etmesine, kendi cinsinin özellikleri ve karşı cinsin özellikleri ile bir bütün içinde yaşamasına yardımcı olmak amacıyla verilen bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmalarıdır. Cinsel eğitim doğumdan başlayan ergenlik dönemini de içine alan uzunca bir süreçtir. Gerek anne, gerek baba tarafından verilecek cinsel eğitim, çocukların ve ergenin başka kaynaklara yönelmesini engelleyecektir. Cinsel eğitime başlamak için belli bir yaş bulunmamasına rağmen, anne babalar, çocukları okul öncesi dönemdeyken (3-4 yaş dolaylarında) ilk sorularla karşılaşılırlar. Açıklamalar sade bir dille, rahat, utanmadan ve bilimsel kaynaklardan yararlanarak yapıldığı takdirde gelecekte karşılaşılabilecek

olası zorluklar yaşanmayacaktır. Anne babalar çocuğa iyi ve kötü dokunuşu ayırt etmeyi öğretmeli, uygun cinsel davranışın sınırlarını belirlemeli, çocuğu doğru cinsel bilgiyle donatmalılar.

Demokratik aile ortamında yetişen çocukların, cinsel gelişim sürecinde sorun yaşama olasılıkları azdır. Merak ettiklerini rahatlıkla sorabilir ve uygun yanıtlar alabilirler. Kendilerine olan güvenleri nedeniyle ve ne isteyip ne istemediklerini rahatlıkla ifade edebildikleri için cinsel tacize uğrama olasılıkları çok azdır. Çünkü bunu önleyebilirler. Herhangi bir duygusal açlık yaşamadıkları için, bu anlamda kendilerini kullandırmaları söz konusu değildir. Sağlıklı kız/erkek arkadaş iletişimini rahatlıkla kurabilirler.

ÇOCUKLARIN CİNSELLİKLE İLGİLİ SORULARI

Cinsiyet farklılığı ile ilgili sorular 2. yaşta, doğumla ilgili olanlarsa 3-4 yaşta başlar. Çocukların bu yaşlarda sorduğu bazı temel sorulara nasıl cevap verebileceğinize yönelik örnekler şunlardır:

Soru: “Neden benim de ağabeyiminki gibi pipim yok?”

Cevap: “Kızlar ve erkekler ayrı yaratılmışlardır. Kızların erkeklerin gibi cinsel organı vardır ve farklı yönlerde doğru gelişmiştir. (kızlarınki içe doğru, erkeklerinki dışa doğru)”

Soru: “Babamın neden göğüsleri yok?”

Cevap: “Yalnız annelerin göğüsleri olur ki, yeni doğan bebeklerini emzirebilsinler diye.”

Soru: “Bebekler nereden gelir?”

Cevap: “Çocuklar annenin içinden çıkarlar. Onlar annenin karnında yaşar ve büyürler. Orada sıcak ve güvenli bir bebek yuvası vardır. Kızlar yeterince büyüdüğünde anne olabilirler. Bebek dünyaya gelebilecek kadar büyüdüğünde dışarı çıkar. Cıvcıvlere bakarsan onlar yumurtadan çıkarlar, insan yavrusu yumurtada değil anne karnında oluşur.”

Soru: “Bebek annesinin içine nasıl girer?”

Cevap: “Bütün kızların ve annelerin içinde kalemle bile çizemeyeceğimiz ve bildiğimiz yumurtalara hiç benzemeyen yumurtalar vardır. Bunlar çok önemlidirler. Bir kadın anne olmak istediği zaman bu yumurtalar uterus (rahim) denin özel yerde bebeğe dönüşmeye başlar. Rahim

annenin içinde ama midenin içinde değil başka yerde. Bebek burada özel bir şekilde beslenir ve bir okul yılı kadar süre geçtikten sonra dünyaya gelir.”

Erkek ve kız çocuktaki farklılık her iki cinse de anlatılmalıdır. Erkeklerin olgunlaşması için babanın özellikleri gibi özelliklere sahip olması gerektiği, kızların ise anne olabilecek kadar büyümesi gerektiği anlatılmalıdır. 6 yaş çocuğu genellikle cinsel ilişki ile ilgili ayrıntıları almaya hazır değildir. Çocuk 7-8 yaşlarına geldiğinde, babanın içindeki bir tohumun annenin içindeki yumurta ile birleştiği ve bunun bebeğin gelişimini başlattığı söylenebilir. Bu birleşmenin nasıl olduğu ise “ana-babanın yan yana yatması ve sevgi dolu olmaları” şeklinde açıklanabilir.

Soru: “Anne karnındaki bebek nasıl nefes alır, nasıl yemek yer?”

Cevap: “Anne karnında bizim gibi nefes alamazlar. Hava ve yiyeceği annesinin karnından göbek kordonu ile alırlar. Bu uzun ve beyaz bir kordondur. Doğduktan sonra bu kordona ihtiyacı kalmaz, annesinin memesinden süt içer. Doğunca doktorlar bu kordonu keser ama bebeğin canı acımaz.”

Soru: “Ben nasıl doğdum?”

Cevap: Çocuk bu soruyu sorduğunda hemen o anda yanıt verilmelidir. Ona “Sen karnındaki özel bir yerde büyüdükten sonra vücudumda karnımın altında bebeğin dışarı çıkabilmesi için oluşmuş bir açıklıktan dışarı çıktın” denebilir. Eğer sezeryanla bebeği dünyaya getirdiyseniz, alt karın bölgenizdeki yarayı gösterebilirsiniz.

Soru: “Neden erkeklerin bebeği olmaz?”

Cevap: Çünkü erkeklerin vücudunda bebeklerin büyümesini sağlayan küçük bir yuvacık yoktur.

Ergenlik dönemi soruları bedendeki değişim, üreme, üreme yeteneği, üreme organları, cinsel ilişki, mastürbasyon, ıslak rüyalar, ereksiyon, bebeğin oluşumu, doğum, cinsel ilişki yaşı, korunma yöntemleri, vb. konularını içerir. Anne ve baba bu konularda kendini bilimsel yayınlardan yararlanarak geliştirmelidir. Çocukluk döneminde cinsellikle ilgili sorularına anne ve babasından yanıt bulmada sıkıntı çekmeyen genç, bu soruları için de en güvenilir kaynağın yine anne ve babası olduğu inancıyla ebeveynlerine yönelecektir. Doğal, doğru ve zamanında yanıtlanan sorular gencin cinsel gelişimini tamamlamasında çok önemlidir.

Soru: Regl (Adet görmek) ne demektir?

Cevap: Yetişkin kadınlar ayda bir kez vajinalarından kanarlar. Buna Regl ya da aybaşı denir. Bunun sebebi kadınların yumurtalıklarından her ay 1 yumurtanın döllenmek üzere hazırlanmasıdır. Eğer döllenme yani bebeğin oluşumu gerçekleşmezse bu yumurta bir miktar kan ile vücuttan atılır ve ertesi ay yeni bir yumurta oluşur. Her genç kız 12-15 yaşları arasında ilk kez regl olur.

ANNE VE BABALARIN ÇOCUĞUN CİNSEL GELİŞİMİ İLE İLGİLİ SORULARI

Anne babaların çocuklarının cinsel gelişimi ve eğitimi ile ilgili sordukları sorulardan bazı örnekler:

Soru: “Kardeşler aynı odada yatabilir mi?”

Cevap: 5 yaşına kadar farklı cinsten kardeşler aynı odada yatabilirlerse de bu yaşta “utanma duygusunun gelişmesi (giyinme ve soyunmada) nedeni ve cinselliği keşfetme merakı nedeniyle çocuklar arasında cinsel içerikli oyunların oynanması söz konusu olabilecektir.

Soru: “Çocukların anne-babaları ile aynı odada yatmaları doğru mudur?”

Cevap: Yatak odanız size aittir. Üstelik çocukların yaşları ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, cinsel ilişki sırasında duyacaklarından ve göreceklerinden etkileneceklerdir. Çocuğun kendine olan güven duygusunun gelişebilmesi için erken yaşlarda kendi odasında tek başına yatabilmeyi başarması gerekir. Aynı zamanda evliliğin kurallarını ve anne baba rollerini de öğrendiğinden anne babaların özel bir odası olması gerektiğini öğrenmelidir. Çocuğunuzu her açıdan korumak için aynı odada yatmamalısınız.

Soru: Çocuğumla birlikte banyoya girmem sakınca yaratır mı?

Cevap: Genellikle 3 yaşa kadar çocuklar anne babanın çıplaklığını çok fazla önemsemeyebilir. 4-5 yaşından itibaren bunun farkına varacaktır. Bu yaşlarda anne babanın örtünmesinde yarar vardır. Çocukla konuşurken, vücudumuzdaki özel organları başkalarına göstermenin uygun olmadığı vurgulanmalıdır.

Soru: “Çocuğumun cinselliğe olan ilgisi birden arttı ne yapmalıyım?”

Cevap: 9-14 yaş bu ilginin arttığı bir dönemdir. Sorduğu sorular ve gösterdiği ilgi karşısında telaşlanmayın. Her soruya doğal bir tavırla, zamanında ve doğru cevaplar verin. Cinselliğe yönelik ilgisi uzun süre devam ettiği ve sadece bu alana yoğunlaştığı takdirde bir

uzmana danışın. İlgi doğal olmakla birlikte yaşamın diğer alanlarında uzaklaşacak kadar yoğunlaşma ruhsal sorunları ifade eder. Uzman yardımıyla yolunda gitmeyenleri bulmak gerek.

Soru: “Benim çocuğum hiç soru sormuyor ne yapmalıyım?”

Cevap: Her çocuk cinselliği merak eder. Yanlış anne baba tutumları çocuğun soru sormasını engeller (Daha önceki girişimleri yanıtsız kalmış, bu konunun konuşulmaması gereken gizli bir konu olduğu mesajını almış, vb.). Uygun fırsatlar yaratarak (film, tv programı, günlük yaşamda karşılaşılan durumlar) konuyu siz açın ve soru sormasını sağlayın. Sizin rahatlatıcı tavrınız onu da rahatlatıcak ve doğru bilgileri sizden almış olacaktır.

Soru: Medya, çocuklarımız üzerinde çok etkili. Televizyon ve internette kontrol edilemez boyutta cinsellik ve şiddet içeren yayınlar var. Çocuğumu bunlardan nasıl koruyabilirim?

Cevap: Çocuğun büyüme esnasında teknolojiden uzak tutulması çağımız şartlarında imkansız görünüyor. Maalesef ki çocukların dikkate alındığı ve korunmaya çalışıldığı bir programcılık anlayışının olduğu da söylenemez. Ancak, televizyon izleme konusunda Türk ailesinin bilinçli olmadığı da bir gerçektir. Çoğu ailenin tek eğlence aracının televizyon olması beraberinde bazı tehlikeleri de getirmektedir. Sabahtan akşama kadar açık bir televizyonda elbette çocuk için zararlı sahneler görme olasılığı da fazladır. Bu nedenle çocuklarla daha kaliteli vakit geçirilmeli, televizyon yerine oyunlar oynanmalıdır.

Soru: Çocuğumu İnternetteki seks sitelerinden nasıl uzak tutabilirim?

Cevap: Eğer evde bilgisayar ve internet var ise, mutlaka çocuklar için Filtre olmalı, her istediği siteye girişi mümkün olmamalıdır. Bilgisayar kullanımı mutlaka ailenin ortak kullanım alanı olan, salon, hol, oturma odası gibi yerde olmalı ve çocuğun girdiği siteleri anne babanın görmesi mümkün olmalıdır.

Soru: Sünnnet yaşı ne olmalı ve çocuğumu nasıl hazırlamalıyım?

Cevap: Sünnnet dinsel inançlar ve gelenekler doğrultusunda yapılmakla beraber sağlık açısından da önemlidir. Çocukla sünnnete ilişkin korkutmamak, korkutucu şakalar yapılmasını engellemek gerekir (“Sen sünnnet olunca görürsün!”, “ne zaman keseceğiz?”, “getirin bıçağı”). Çocuk sünnnet olduğunda penisinin kesilip, organının eksileceğinden korkar. Çocuğa penisinin kesilmeyeceği sadece penisinin ucunda fazlalık olarak bulunan derinin alınacağı anlatılmalıdır.

Cinsel gelişim açısından çocuğun kendi vücudu ile çok fazla ilgili olduğu 2-7 yaş arası sünnet düşünülmemelidir. 0-2 yaş arası ya da 7-11 yaş arası sünnet gerçekleştirilmelidir.

Soru: Mastürbasyon nedir? Mastürbasyon yapan çocuğa nasıl yaklaşmalıyım:

Cevap: Mastürbasyon, el ya da başka bir nesne ile cinsel organlara dokunmak ve bundan zevk almaktır. Bebeğin kendini tanıma döneminde sık rastlanan doğal bir davranıştır. Çocuklar için idrarını ve dışkısını yaptığı bölge ayrı bir ilgi odağıdır. Bu ilgi genellikle tuvalet eğitimi verilen yaşlarda artmaktadır. Çocuğun bu davranışı cinsel gelişimin bir parçası olarak görülmelidir. Kaygı duymak gereksizdir. Gerek eliyle gerekse sürtünerek mastürbasyon yapan çocuğa kızıp, azarlayıp, onu korkutmak yerine üzerinde durmamak ve eğer olağan üstü bir sıklıkta oluyorsa, onu korkutmadan ve konuya değinmeden başka bir şeyle oyalayarak dikkatini başka bir yöne çekmek genellikle yeterli olur.

Mastürbasyon eğilimi yoğun olan küçük çocuklarda, duygusal doyumsuzluk söz konusu olabilir. Mastürbasyonu engellemek yerine bu doyumsuzluğun kaynağını bulmak ve ortadan kaldırmak gerekir. Bunun için bir uzman yardımı gereklidir. Ergenlik döneminde mastürbasyon tekrar başlar. Bu durum cinselliğini yaşamak isteyen gencin doğal bir deneyim arzusundan kaynaklanmaktadır. Abartılmamalıdır. Normal ve sağlıklıdır. Yine sıklığının aşırı artması halinde bir doyumsuzluk, psikolojik bir sorun söz konusu olabilir. Mutlaka bir uzman yardımı alınmalıdır.

Soru: Cinsel İstismar nedir? Nasıl çocuğumu korumalıyım?

Cevap: Cinsel istismar, bir çocuk ya da yetişkinin başka çocuk/çocukların veya başka yetişkin/yetişkinlerin, istemediği cinsel davranışlarına maruz kalmasıdır. Cinsel istismar, genelde çocuğa yakın olan kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu tür eylemler yinelenen tarzda olduğunda çocuk için daha ağır sonuçlar doğurabilir.

Çimdikleme, okşama, sıkıştırma, öpme, el ile sarkıntılık etme, laf atma, uygunsuz sözcüklerle rahatsız etme, cinsel ilişkiye teşebbüs, tecavüz cinsel istismar kapsamına girer. İstismarın verdiği hasar; sürekliliğine, çocuğun yaşına, istismar edenin çocuğa olan yakınlığına, bağlılık derecesine ve aradaki yaş farkına, fiziksel zorlama ve şiddet içermesine, istismar davranışının derecesine bağlı olarak değişir.

Cinsel istismarın derecesi ne olursa olsun unutulmamalıdır ki kimse cinsel istismara maruz kalmak istemez; kimse cinsel istismarı hak etmez; hiçbir davranış cinsel istismarı, taciz ve tecavüzü haklı gösteremez ve her türlü cinsel istismar kanunlar ve toplum önünde suçtur.

Soru: Çocuğuma cinsel bilgiler verirken nelere dikkat etmeliyim?

Cevap: Çocuklarınıza cinsel eğitim verirken ya da onun sorduğru bir soruyu cevaplarken, Çocuktan talep geldiğı zaman veya ana-baba gereksinim duyulduğunu hissettiğı zaman verilen bilgi en uygundur.

Çocuğun gelişim dönemine uygun bilgilendirme yapılmalıdır. Yaşından fazla bilgi çocukta kafa karışıklığı yapabilir.

Kısa, gerçek ve net cevaplar vermelisiniz.

Yetişkinin beden dili, konuşulanların içeriğinden ve kullanılan dilden daha önemlidir. Bu nedenle konuşurken yüz ifadenize, ses tonunuza dikkat etmelisiniz.

Çocuk hangi ebeveyne soru yöneltiyorsa cevabı o ebeveyn vermelidir.

Cinsel organlar çeşitli adlandırmalar ile değil “vajina”, “penis”, “testis”, “meme” gibi bilimsel adları ile öğretilmelidir.

Erkek çocuğa, penise sahip olmanın bir üstünlük olmadığı yetişkinlerin bu organa odaklanmayıp doğal olarak algılamalarıyla öğretilabilir.

Çocuğun ana-babasının vücudunu görmek ister. Bunu doğal olarak kabul etmek gerekir. Çocuk ne kadar küçük yaşta anne baba farkını görürse o kadar az soru sorma ihtiyacı hisseder.

Reddetme ve azarlama tepkileri gösterilmemelidir. Çocuk kendini suçlu hissetmemelidir.

Çocuğa cinsel organını keşfederken, bunu herkesin önünde uygun olmadığı anlatılmalıdır. Çocuğa vücuduna sahip çıkabileceğı, başkalarının dokunma isteğine hayır diye cevap vereceğı anlatılmalıdır.

Soru: Çocuğumu cinsel istismardan korumak için ne yapmalıyım?

Cevap:

Anne baba olarak, cinsel istismar konusunda bilgili ve bilinçli olmalısınız

Çocuğunuza yeterince ilgi ve şefkat göstermeli, güven ve sevginizi hissettirmelisiniz.

Çocukla açık iletişim kurmalı, sizden korkmamasını sağlamalısınız ki size olası yaklaşımları rahatlıkla anlatabilsin

Çocuğu severken sevgi göstermenin yolu ellemek, sağını solunu çimdiklemek, ısırarak değildir. Böyle sevilen çocuklar sevgiyi göstermenin yolunun “dokunmak” olduğu yargısına sahip olurlar. Bu da istismar ile sevgi göstermeyi ayırt edememelerine neden olur.

Yabancı insanlarla öpüşmemesi, yanına fazla yaklaşmalarına izin vermemesi ve kuşkulu davranışların neler olduğunu öğretilmelidir.

Hayır deme becerisi öğretilmelidir. Günlük yaşamda hayır diyemeyen çocuk böyle bir durumda da “HAYIR” deme becerisini gösteremeyebilir.

“ Hiç kimsenin senin, özel yerlerine dokunmaya hakkı yoktur. Hiç kimsenin seni, kendi özel yerlerine dokundurtmaya da hakkı yoktur. Birisinin senden özel yerlerine dokunmanı istemesi ya da seninkilere dokunması saklayacağın bir sır değildir. Anlatmama sözü vermiş olsan bile, anlattırsan başına çok kötü şeyler geleceği söylenmiş olsa bile, böyle bir şey olursa anlatmalısın. Mutlaka söylemelisin. Sır saklaman gerektiği doğrudur. Ama bu saklanmaması gereken kötü bir sırdır.”

Soru: Çocuğum ergenlik yaşında; onun cinsel istismara uğramaması için ne yapmalıyım?

Cevap: Çocuğunuzla bir arkadaş gibi konuşmalısınız, şu konularda onunla açık ve net konuşmalısınız...

Genç kendi cinsel arzularını ve sorunlarını bilmelidir.

Hoşlanmadığı bir durumla karşılaştığında net olarak hayır diyebilmelidir.

Yanlış anlaşılacak için duyguları, davranışları ve sözlerinin uyum içinde olması gerektiğini bilmelidir.

Kendi başına gidip dönemeyeceği yere iyi tanımadığı birinin eşliğinde gitmemelidir.

Yaşı tutmuyorsa disko, bar, vb. yerlere gitmemeli, başkalarından içecek ve yiyecek almamalıdır.

Alkol ve uyuşturucular sağlıklı düşünmeyi ve kendini ifade etmeyi engelleyebileceği için bunlardan uzak durmalıdır.

Arkadaşının yönlendirici olmasına izin vermemelidir.

Süreklilik arz eden istismar davranışlarını mutlaka yakınlarına bildirmelidir.

Cinsel istismara (saldırı, tecavüz, vb.) uğradığında hemen kendisini anlayabilecek, destek ve yardımcı olabilecek bir yakını ile bu durumu paylaşmalıdır.

Soru: “Çocuğumun hangi davranışları bir uzmana başvurmamı gerektirir?”

Cevap: Eğer çocuğunuz şu davranışları sergiliyorsa;

Uyarılmasına rağmen ısrarla banyo yapanları izlemeyi sürdürmek.

Anne-baba “hayır” dedikten ve sürekli uyardıktan sonra, ısrarla ve sürekli olarak “kötü söz” söylemeye devam etmek

Sürekli ve ısrarlı olarak, kendinden daha küçük çocukları cinsiyet ve cinsellikle ilgili oyunlar oynamaya zorlamak.

Arkadaşlarını “doktorculuk” oynamaya ve üzerindeki giysileri çıkarmaya zorlamak.

Yabancı ya da yakın yetişkinler tarafından sarılıp, öpülmekten, dokunulmasından, iletişime geçmekten korkmak.

Oyunlarda kadın ya da erkek rollerini üzgün, kızgın ya da saldırgan bir tarzda oynamak, kendi cinsinden ya da karşı cinsten nefret etmek.

Sürekli ve ısrarla kendi cinsinden olanlardan hoşlanmak.

Mastürbasyon yapma sıklığının artması.

Kaynaklar

Kardam, F., Akman, Y., Özvarış, Ş. B. Ve Çağlar, Ş. (2000). *Çocukluktan Genç Kızlığa Değişim*. İstanbul: Veri Araştırma Yayınları.

Mayle, P. (1999). *Bana Neler Oluyor?* İstanbul: Sistem Yayınları

Mayle, P. (1999). *Ben Nereden Geldim?* İstanbul: Sistem Yayınları

Salk, L. (1998). *Çocuğun Duygusal Sorunları*. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Sanderson, C. (2010). *Çocuğun Cinsel Eğitim ve Tacizden Koruma Rehberi*, İstanbul: Sistem Yayınları

Tuzcuođlu, N. ve Tuzcuođlu, S. (2003). *Çocuğun Cinsel Eğitimi "Anne Ben Nasıl Doğdum"* İstanbul: Morpa Kùltür Yayınları.

2010. *Cinsel Yaşam ve Sorunları*, CETAD Yayınları.